

Zekâtın Ve Haccın Zenginlik Ölçüsü

İzmir'den okuyucumuz: “Zekâtın zenginlik ölçüsü nedir? Haccın zenginlik ölçüsü nedir? Zekât verene hac farz oluyor mu?”

Zekât, aslî ihtiyaçlarından başka yirmi miskal altın (takriben 85 gram) veya karşılığı artan ticaret malı veya parası olanların, bir yıl dolunca kırkta bir oranında vermeye yükümlü oldukları bir sadaka türüdür; malî bir ibadettir.

Hac ise, hac niyetiyle Kâbe'ye gidip gelmeye gücü yetenlerin en az ömürde bir defa Kâbe'yi tavaf etmekle mükellef oldukları bir yarı malî ibadettir.

Zekât ile hac birbirine bağlı ibadetler değildirler. Birbirlerinden bağımsızdırlar. Yani her zekât verene hac farz olmayabileceği gibi; her hacca gidene de zekât farz olmayabilir. Çünkü zekât ile haccın vücut şartları birbiri ile bire bir örtüşmemektedir. Ancak umumiyetle bu ibadetlerden birine gücü yeten, diğerini de yapabilme güç ve kuvvetini bulabilmektedir.

Zekâtın nisabı ve ölçüsü net ve belirli olmakla beraber, haccın zenginlik ölçüsünde “güç yetirebilmek”¹ kavramı ön plâna çıkmaktadır. Güç yetirebilmek ise kişiden kişiye değişiklik arz etmektedir. Meselâ, üzerinde çoluk çocuk nafakasını temin mükellefiyeti olmayan kişiler için, hacca gidip gelmeye kifayet edecek derecede naktî bir varlık haccın farz olması için yeterli olurken; evine ve çoluk çocuğuna nafaka bırakmakla yükümlü kişilere göre daha fazla (evinin geçimini de kapsayan) bir naktî miktara ihtiyaç bulunmaktadır. Veya bazı seneler niyet edilir, hacca gitmek üzere gerekli ön hazırlıklar yapılır; fakat haricî bir neden gün yüzüne çıkar, meselâ bir salgın hastalık belirir veya bir savaş hâli patlak verir, ya da başka bir olumsuz neden devreye girer ve Müslümanların hacca gitme güç ve takatlerini aşar. Bu durumda Müslümanlar o yıl için yine güç yetirememiş olurlar.Â Â

Dipnotlar:

1- Âl-i İmrân Sûresi, 3/97